

Nordiska
ministerråd

**Redogörelse för
Nordiska minister-
rådets arbete med
barn och unga
2024–2025**

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Hur sektorerna tagit sig an barnrätts- och ungdoms- perspektivet	8
Sektorernas insatser och aktiviteter	14
Exempel på initiativ för, med och av barn och unga	19
Barn och ungas representation	22
NORDBUK:s arbete under perioden	23
Slutsatser	27
Språkversioner	28
Om den här publikationen	29

Sammanfattning

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i Nordiska ministerrådets arbete vilket innebär att barnrätts- och ungdomsperspektiv ska genomsyra ministerrådets arbete. Nordiska ministerrådets arbete med barn och unga, ska enligt [den tvärsektoriella strategin för barn och unga i Norden](#) vartannat år beskrivas för Nordiska rådet och Ungdomens Nordiska råd. Fyra redogörelser har hittills lämnats. Följande redogörelse är den femte och beskriver arbetet åren 2024–2025.

Resultatet visar att de viktiga slutsatserna från tidigare rapporter kvarstår. Barn och unga är fortsatt en prioriterad grupp inom Nordiska ministerrådets verksamhet. Alla sektorer som har särskilt ansvar för att genomföra strategin har inkluderat perspektivet i flera av de samarbetsprogram som utvecklats sedan den senaste rapporten. Nästan alla övriga sektorer kan påvisa hur deras arbete påverkar barn och unga. Integrering av barnrätts- och ungdomsperspektiv sker främst vid planering och genomförande av aktiviteter samt när samarbetsprogram och styrdokument formuleras. En rad exempel på sätt som barn och unga integrerats i Nordiska ministerrådets arbete ges. Samtidigt är det tydligt att ambitionerna och insatserna varierar väsentligt mellan olika sektorer.

Nordiska barn- och ungdomskommittén, NORDBUK har fortsatt fokuserat på att stärka ungas delaktighet genom initiativ som Norden 0–30-programmet, Nordic Baltic Youth Summit och Ungetinget, där unga själva driver nordiska projekt och får verktyg för demokratiskt deltagande. Kommittén har arbetat med barn och ungas välbefinnande genom projekt om psykisk hälsa, jämställdhet och beredskap i samarbete med ungdomar, experter och beslutsfattare. NORDBUK har bidragit i IMPOLICY-projektet och främjat integrering av barn- och ungdomsperspektivet som ett centralt tvärsektoriellt perspektiv i Nordiska ministerrådets arbete.

Givet att den strategi där det framgick att dessa redogörelser ska göras vartannat år avslutades 2024 och ersattes av nytt samarbetsprogram och arbetsplan, är detta den sista redogörelse som rör strategin. Det nya mål- och resultatbaserat styrsystem för projekt och program (RBM – Result Based Management) som implementerats inom Nordiska ministerrådet finns nu goda förutsättningar att få en god överblick över de initiativ och projekt som på ett eller annat sätt integrerat ett barnrätts- och ungdomsperspektiv.

Foto Scandinav/Imagebank.Sweden.SE. Yadid Levy/Norden.org. Lieselotte Van Der Meijs/Imagebank.Sweden.SE.

Inledning

Inom Nordiska ministerrådet omfattar målgrupperna barn och unga alla i åldrarna 0–25 år och är därmed något vidare än exempelvis barnkonventionens fokus på barn, det vill säga individer upp till 18 år.

För Nordiska ministerrådet är prioriteringen av barn och unga inte bara en politisk ambition – det är en grundläggande förutsättning för att förverkliga visionen om Norden som världens mest integrerade och hållbara region 2030. Att konsekvent integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i arbetet är både en självklar förpliktelse enligt FN:s konvention om barnets rättigheter och en strategisk nödvändighet för regionens framtid. Genom att systematiskt prioritera barn och unga på tvärs över alla sektorer och politikområden säkerställs att deras röster hörs, deras behov tillgodoses och deras rättigheter respekteras i varje beslut som fattas.

Nordiska ministerrådets ska enligt den [tvärsektoriella strategi för barn och unga](#), som gällde till och med 2024, vartannat år beskriva arbetet med att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i verksamheten. Redogörelsen ska sedan presenteras för Nordiska rådet och Ungdomens Nordiska råd.

Fyra redogörelser har gjorts sedan 2017. Följande redogörelse är den femte och beskriver arbetet åren 2024–2025. Fokus ligger på sådana insatser och initiativ som ministerrådets gör och tar för att integrera ett barn- och ungdomsperspektiv och stärka barn och ungas röster och delaktighet. Redogörelsen gör dock inte anspråk på att fånga allt det arbete som hela Nordiska ministerrådets organisering och alla institutionerna gör för att i sin dagliga verksamhet integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv i sitt arbete.

Nordiska ministerrådets övergripande arbete under 2024–2025

Under perioden har ett omfattande arbete skett med att utarbeta nya samarbetsprogram och handlingsplaner för Nordiska ministerrådets sektorer och kommittéer. Det är fortsatt Nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) som ansvarar för barnrätts- och ungdomsfrågor och också det ministerråd som Nordiska barn- och ungdomskommittén NORDBUK, lyder under. I

[samarbetsprogrammet som gäller 2025–2030](#) fastslås bland under delmål 2.3:

Ökad inkludering av barn och unga i Norden:

”

I ett inkluderande och hållbart Norden är det väsentligt med insatser som gör det möjligt för alla barn och unga att få utvecklas, påverka sina liv och på likvärdiga villkor få reellt inflytande i samhällsutvecklingen.

En av de politiska prioriteringarna för perioden är vidare att säkra finansiellt stöd för arbetet med barn och ungas rättigheter och perspektiv samt till att [...] "barn och unga ges möjlighet att påverka beslut som berör dem". Det framgår också att särskilda satsningar ska göras för att [...] "förbättra nordiska civilsamhällesorganisationers möjligheter för att utbyta erfarenheter och bedriva nordisk verksamhet. En viktig del av detta arbete utgörs av stödet till barn och ungas möjligheter för att göra sin demokratiska röst hörd." Det är en målsättning som i sin tur rimmar väl med den ambition som skrivs fram i Vision 2030 om att ge det nordiska civilsamhället, särskilt barn och unga, en starkare röst och delaktighet i det nordiska samarbetet samt öka deras kunskaper om grannländernas språk och kultur.

Trots att den specifika tvärsektoriella strategi som gällt för barn och unga löpte ut 2024, kvarstår de tvärsektoriella perspektiven i Nordiska ministerrådets arbete. Nordiska samarbetskommittén, NSK beslutade i december 2024 att bibehålla kravet på att miljö och klimat, jämställdhet och barn och unga ska integreras som perspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet. En förenkling och tydliggörande har under våren 2025 gjorts av den vägledning som utarbetats för att stödja strategin. I MR-SAM:s samarbetsprogram betonas vidare att ministrarna bär de övergripande ansvaret för att de tvärgående perspektiven beaktas och genomsyrar arbetet i Nordiska ministerrådet.

Från och med 2024 har Nordiska ministerrådet dessutom infört ett nytt mål- och resultatbaserat styrsystem för projekt och program (RBM – Result Based Management). Det nya RBM-systemet ska bland annat underlätta och stärka arbetet att integrera de tvärgående perspektiven i arbetet. Vid finansiering av projekt krävs exempelvis att en bedömning gör av hur relevant barn- och ungdomsperspektiv är för arbetet. Som en del av rapporteringsverktyget kommer det också framöver att vara möjligt att få en översikt över alla insatser där detta perspektiv ingår.

Om redogörelsen

Redogörelsen baseras på inrapporterade uppgifter från följande sektorer och policyområden inom Nordiska ministerrådet.

1. Arbetsliv (MR-A)
2. Digitalisering (MR-DIGITAL)
3. Finans (MR-FINANS)
4. Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS)
5. Gränshinder (MR-SAM)
6. Hållbar utveckling (MR-SAM)
7. Integration (MR-SAM)
8. Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM)
9. Justitie (MR-JUST)
10. Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM)
11. Kultur (MR-K)
12. Miljö och klimat (MR-MK)
13. Näring, energi och regional (MR-TILLVÄXT)
14. Social och hälsa (MR-S)
15. Utbildning och forskning (MR-U)

Sektorerna har fått svara på en enkät, som successivt utvecklats och förenklats sedan den första redogörelsen. De har fått redogöra för hur de arbetat med att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv och ge belysande exempel på initiativ och arbetssätt.

Det är sektorernas svar på denna enkät som utgör grunden för redogörelsen. Svaren är ursprungligen formulerade på danska, norska eller svenska men då de citeras har de i följande redogörelse översatts till svenska.

Foto Andreas Omvik/Norden.org.

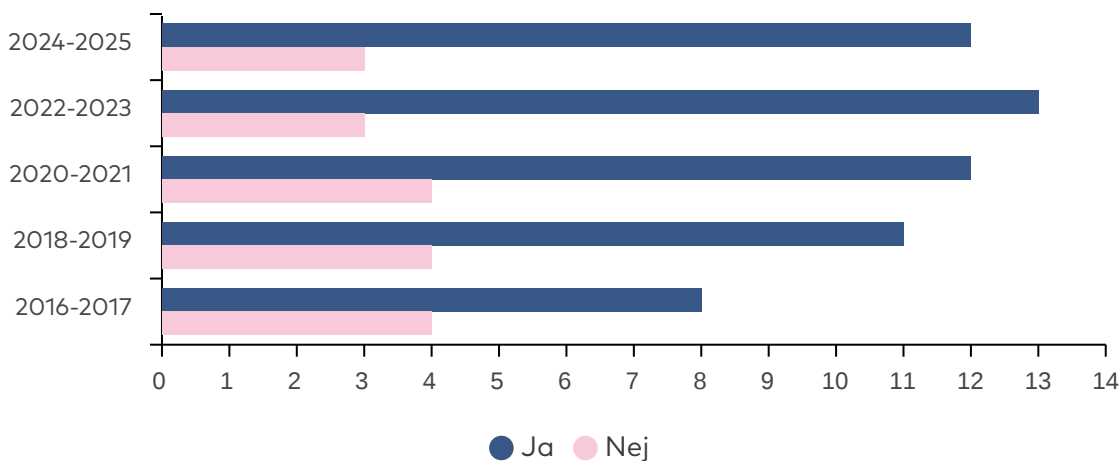
Foto Hülja Ehres/Norden.org. Mads Schmidt Rasmussen/Norden.org. Magnus Fröderberg/Norden.org.

Hur sektorerna tagit sig an barnrätts- och ungdomsperspektivet

I följande kapitel görs en sammanställning av hur sektorerna prioriterat och integrerat barnrätts- och ungdomsperspektivet i sitt arbete.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i de allra flesta sektorer

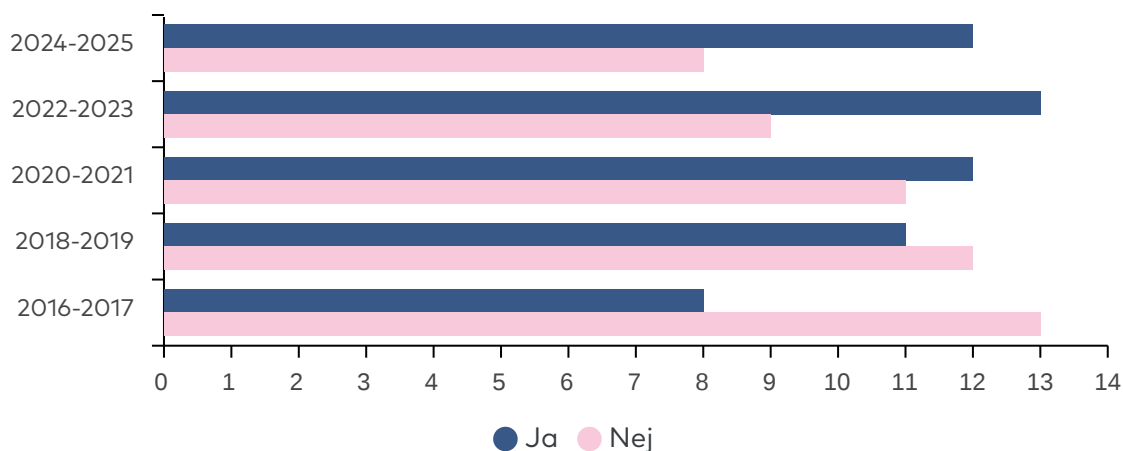
En majoritet av sektorerna beskriver fortsatt barn och unga som en prioriterad målgrupp för sitt arbete. Tre sektorer har precis som vid förra redogörelsen svarat nej på frågan om barn och unga är en prioriterad målgrupp i deras arbete.

Figur 1 Är barn och unga en prioriterad målgrupp i er sektors/områdes arbete?

Hälften av sektorerna gör med djuplodande analyser

Ungefär hälften av sektorerna uppger att de närmare har analyserat hur de frågor som de ansvarar för knyter an till barn och unga eller FN:s konvention om barnets rättigheter.

Figur 2 Har ni analyserat eller undersökt hur er sektor/område knyter an till barn och unga eller till FN:s konvention om barnets rättigheter?

De flesta exemplifierar sätt som deras frågor berör barn och unga

Samtliga sektorer, det vill säga även de som svarat nej på om barn och unga är en prioriterat målgrupp eller på frågan om de gjort djupare analyser, lyfter ändå fram exempel på sätt som deras sektor och de frågor de arbetar med är kopplade till barn och unga.

Vissa sektorer integrerar barnrätts- och ungdomsperspektivet mer indirekt genom att beskriva barn och unga som en naturlig del av bredare välfärdsfrågor eller strävanden mot hållbar utveckling. Exempel på detta tillvägagångssätt återfinns inom integrations-, finans-, hållbarhets- och energisektorn.

”

Jämställdhet och lika rättigheter för HBTQI-personer berör i hög grad barn och unga, och knyter an till barns och ungas rätt till utveckling och självbestämmande. Könsnormer och stereotyper formar i särskild grad barn och ungas möjligheter att välja den utbildning och det liv som de önskar.

— Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM)

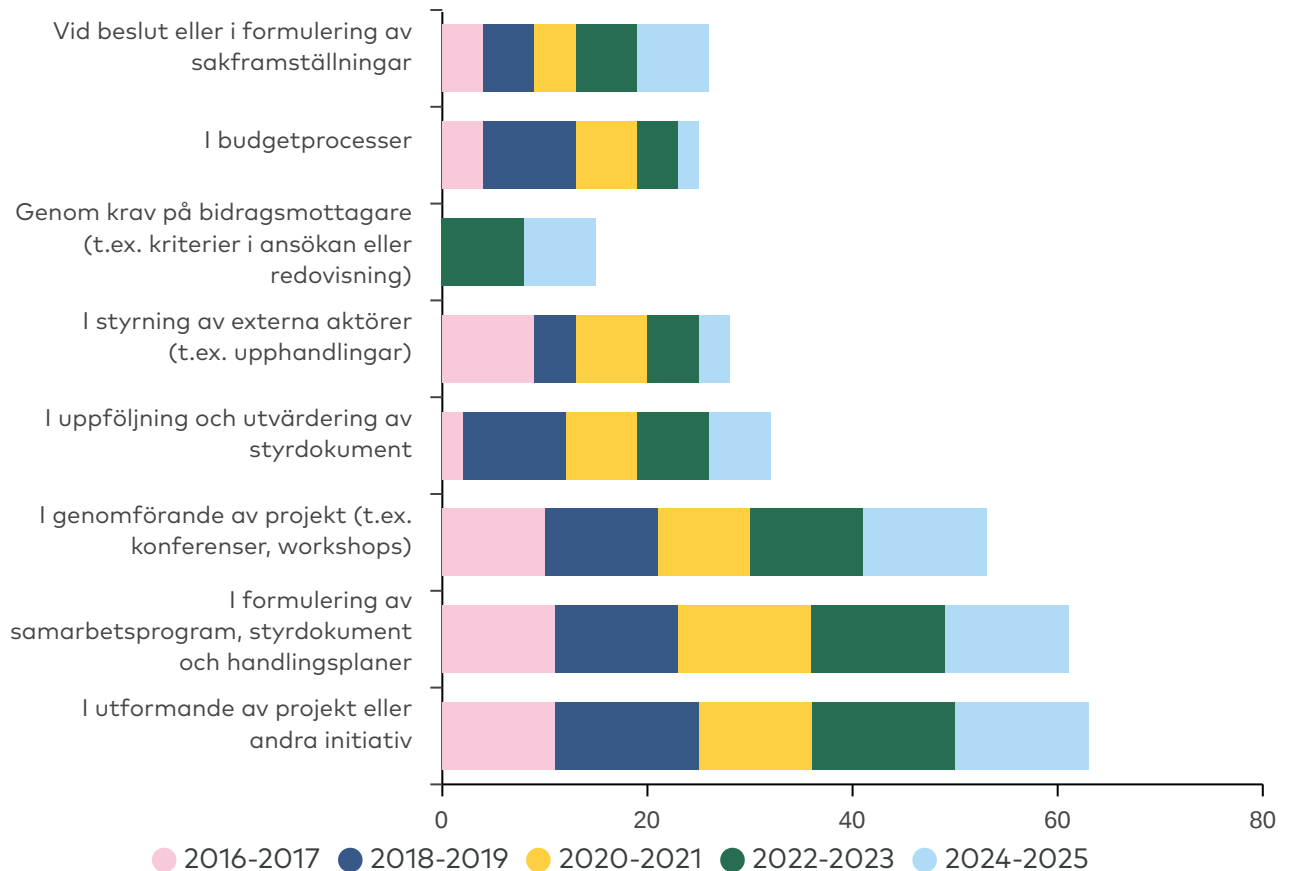
Andra beskriver mer direkt specifika frågor som sektorn arbetar med och som berör barn och unga. **Gränshinder** lyfter exempelvis fram frågor rörande rättigheter och föräldraförmåner vid arbete över gränsen, erkännande av utländska adoptionsbeslut samt gränshinder relaterade till skolgång eller praktikplatser.

Arbetliv (MR-A) uppger att de har begränsat fokus på barn men stort fokus på unga på arbetsmarknaden, vilket konkret mynnar ut i två projekt som startas under året om unga med psykosociala utmaningar och hanteringen av dessa.

Sektorer som arbetar i direkt närhet till barn och unga – som kultur, social och utbildning – framhåller att barn och unga både utgör en naturlig målgrupp och att deras röster och perspektiv genomgående integreras i sektorernas verksamhet.

Barnrätts- och ungdomsperspektivet integreras i olika processer

Sektorerna har också fått ange i vilka processer som de integrerar ett barnrätts- och ungdomsperspektiv.

Figur 3 I vilka processer integrerar ni ett barnrätts- och ungdomsperspektiv? (Observera att uppgifter för alternativet "genom krav på bidragsmottagare... endast finns för 2022-2023 respektive 2024-2025)

Resultatet, sammanslaget sedan 2016, visar att det är vanligast att integrera perspektivet i den mer operativa verksamheten, särskilt i utformandet och genomförandet av projekt, konferenser och workshops samt i formulering av samarbetsprogram, styrdokument och handlingsplaner.

Sektorerna integrerat också barnrätts- och ungdomsperspektivet genom att ställa krav på bidragsmottagare i ansökningar eller redovisningar, i uppföljning och utvärdering av styrdokument samt genom styrning av externa aktörer i exempelvis upphandlingar.

Mindre vanligt, men ändå förekommande, är integration av perspektivet vid beslut och i formulering av sakframställningar samt i budgetprocesser.

Resultaten indikerar att barnrätts- och ungdomsperspektivet är väl förankrat i sektorernas operativa arbete, medan integrationen i mer strukturella och styrande processer varierar mellan sektorerna.

Integrerade i flera sektors styrdokument

Majoriteten av alla sektorer beskriver att de på olika sätt integrerat perspektivet i sina styrdokument. Det vanligaste är att perspektivet finns med som en del i de samarbetsprogram och arbetsplaner som utarbetats under aktuell period. Följande sektorer lyfter exempelvis att det är integrerat i deras samarbetsprogram:

- Arbetsliv (MR-A)
- Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM)
- Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM)
- Kultur (MR-K)
- Social och hälsa (MR-S)
- Utbildning och forskning (MR-U)

”

Allt vårt arbete har ett barnrätts- och ungdomsperspektiv, men exempel på några dokument är syftesbeskrivningen för Nordplusprogrammet och samarbetsprogrammet.

— Utbildning (MR-U)

Miljö och klimat (MR-MK) lyfter fram barn och ungas perspektiv som viktiga i dina [prioriteringar för det nordiska klimatsamarbetet](#). **Näring, energi och regional (MR-TILLVÄXT)** lyfter i övrigt fram att Barn- och ungdomsperspektivet ingår i arbetsplanen för det nordiska energisamarbetet och i NEF:s strategi. **Kultur (MR-K)** redovisar den mest omfattande listan av styrdokument. Utöver samarbetsprogrammet lyfts även de strategiska mandat för alla fem nordiska kulturinstitutioner (NOREY, NAPA, NLH, NKK, NIPÅ) fram samt motsvarande anslagsbrev för 2025.

Fortsatt fokus på perspektivet under perioden

Precis som vid förra redogörelsen har sektorerna också fått bedöma hur arbetet med att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv sett ut under aktuell period (2024–2025) i jämförelse med 2022–2023.

Resultatet visar att de flesta upplevt att barn och unga som tvärsektoriellt perspektiv, fortsatt ta ungefär lika stort utrymme i deras arbete som tidigare period. Fyra sektorer har uppgett att perspektivet förstärkts i arbetet. Ingen sektor har svarat fokuset minskat under aktuell period.

Foto Mads Schmidt Rasmussen/Norden.org. Martin Thaulow/Norden.org. Andreas Omvik/Norden.org.

Sektorernas insatser och aktiviteter

I följande kapitel följer sammanställningar av sektorernas svar på frågan hur de sammantaget arbetat med att integrera barnrätts- och ungdomsperspektivet i sin verksamhet.

Arbetsliv (MR-A) lyfter fram att de integrerat perspektivet genom att tydligt framhålla det i inledningen till sitt samarbetsprogram.

Digitalisering (MR-DIGITAL) beskriver ett flertal initiativ där barn och ungas perspektiv har varit en del av arbetet under aktuell period. Flera projekt har haft fokus på digital inkludering, cybersäkerhet och tillgång till digitala tjänster för barn och unga, både i Norden och Baltikum.

Bland projekten lyfts [Digital inklusjon i praksis](#) fram som ett initiativ för att främja inkluderande digital transformation genom dialog och samarbete mellan användare och beslutsfattare. Projektet kartlägger digital inkludering i regionen och belyser konsekvenserna för olika samhällsgrupper – däribland barn och unga.

[Projektet NOBID \(Nordic-Baltic eID\)](#) lyfts också som relevant för unga, då det handlar om gränsöverskridande digital identitet som möjliggör säker tillgång till tjänster och stärker barns och ungas rättigheter i form av integritet, juridiskt skydd och inkludering.

I [NOCOS DT \(Nordic Cryosphere Observation System – Digital Twin\)](#) pekas det på att vissa användningsområden, särskilt i områden som påverkar urfolk, också är relevanta för barn och ungas livsvillkor.

Rapporten [Analysis on Power of Attorney in the Nordic Baltic Region](#) lyfts också fram då den handlar om digitala fullmakter, där många exempel rör barn och unga under 18 år. Vidare nämns [Nordic-Baltic Connectivity for Smarter and Inclusive Societies](#) och [Nordic-Baltic 5G Monitoring Tool](#), två initiativ som båda syftar till att

bidra till ett mer inkluderande och uppkopplat Norden. Projekten innefattar insamling av kunskap om digital tillgänglighet och inkluderar specifikt barn och unga i analysen.

Slutligen beskriver sektorn att det arbetar tillsammans med MR-Kultur med en rekommendation till Nordiska rådet om ett tryggt digitalt Norden för barn och unga. Förslaget är att tillsätta en arbetsgrupp för att undersöka hur konsumentskydd kan stärkas inom digitala medier.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) lyfter fram hur de inom projektet "Growing Food(ies)" har involverat unga i arbetet med rekommendationer för hur rekrytering till jordbrukssektorn ska ske i framtiden.

Finansministrarna (MR-FINANS) beskriver hur de i grunden arbetar för att främja hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling samt sunda finanspolitiska förutsättningar i de nordiska länderna – något som ska säkerställa en rättvis fördelning av ansvar mellan generationer och komma alla till godo, inklusive barn och unga.

Gränshinder (MR-SAM) beskriver hur de i sina analyser av gränshinderproblem särskilt har arbetat för att identifiera utmaningar som drabbar barn och unga samt prioriterat sådana frågor – även när det rör relativt få individer.

Hållbar utveckling (MR-SAM) har under perioden genomfört flera projekt med barn och unga som aktiva deltagare, bland annat genom det nordiska ungdomsnätverket för hållbar utveckling. Barn och unga har även varit en central målgrupp i programmet [Hållbara livsstilar i Norden](#), där delprojektet Kommunikation om hållbara livsstilar drevs av unga själva. Även i projektet [Not Just A Green Transition](#) låg fokus på hur barn och unga påverkas av den gröna omställningen i Norden, och vilka attityder de har till hållbarhetsfrågor.

Integration beskriver hur [Kunskapsbanken](#) under perioden bland annat fokuserat på språkinläringens betydelse för barn med annan kulturell bakgrund samt risker förknippade med barnfattigdom i Norden. De lyfter fram två exemplifierande projekt: Det första utforskar hur de nordiska länderna arbetar med språkutveckling för barn och unga med utländsk bakgrund. Resultaten redovisas i ett nordiskt seminarium i maj 2025. En rapport kommer under hösten 2025.

Ett annat projekt syftar till att bidra med mer kunskap om barn i låginkomstfamiljer i Norden och på att identifiera framgångsfaktorer för ökad social mobilitet. Ett [webbinarium hölls 28 maj 2025](#) och rapporten publiceras under hösten 2025.

Internationellt samarbete och Arktis (MR-SAM) lyfter fram att de bistår genom stöd till Youth Summit (beskrivs närmare nedan).

Justitie (MR-JUST) beskriver att barn- och ungdomsperspektivet i sektorns samarbetsprogram, arbetsplaner, projekt och arbetsgrupper.

Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) beskriver de vid alla initiativ bedömer sektorn hur barn och unga påverkas, vilka förutsättningar barn och unga har, och huruvida särskild hänsyn ska tas till barns och ungas perspektiv. Samma krav ställs på de projekt som finansieras av [Nordisk jämställdhetsfond](#) och [Nordisk LGBTI-fond](#). Därutöver har barn och unga varit en särskilt prioriterad målgrupp för flera projekt inom sektorn, bland annat gällande hedersrelaterat våld och social kontroll, transpersoners villkor i arbetslivet samt ekonomisk utsatthet ur ett jämställdhetsperspektiv. Sektorn har också prioriterat att involvera de nordiska barn- och ungdomsrepresentanterna i det globala arbetet för jämställdhet och lika rättigheter inom FN-ramen, samt genom att prioritera samarbete med NORDBUK om det gemensamt nordiska arbetet för fortsatta framsteg inom jämställdhet och lika rättigheter.

Kultur (MR-K) beskriver hur kultur av, med och för barn och unga varit ett viktigt och prioriterat område som genomsyrat hela det kulturpolitiska nordiska samarbetet under perioden. I samarbetsprogrammet 2025–2030 betonas exempelvis prioriteringen av ett inkluderande kulturliv som är tillgängligt för alla, inte minst för att stärka barn och unga och deras välbefinnande. I samarbetsprogrammet för 2021–2024 låg särskilt fokus på att lyssna till barn och unga. För båda samarbetsprogrammen gäller att barn och unga uttryckligen nämns i ett eller flera mål och delmål.

Läslust och läsfrämjande insatser för barn och unga har fokuserats av MR-K under perioden. Sverige hade under sitt ordförandeskap 2024 valt temat "Ett läsande Norden".

Arbetet av och med barn och unga har under perioden också varit en del av det strategiska mandatet och beviljningsbrevet för alla fem nordiska institutioner under MR-K.

Miljö och klimat (MR-MK) betonar hur arbetet med miljö- och klimatfrågor i allra högsta grad berör och engagerar barn och unga och att deras perspektiv därmed är viktiga att prioritera i sitt arbete. Sektor lyfter också fram sitt stöd till unga som vill driva projekt eller aktiviteter rörande biologisk mångfald ([The Nordic Youth Fund for Climate and Biodiversity](#)).

Näring, energi och regional (MR-TILLVÄXT) säger att det i deras arbetsplan tydligt framgår att barnrätts- och ungdomsperspektivet är en del av arbetet. Rent konkret beskrivs detta främst ske i de konkreta insatser där Nordisk Energiforskning (NEF) genomför på uppdrag av sektorn. Sektorn lyfter även fram projektet [Young Nordic Food Producers - Growing Food\(ies\)](#) som fokuserar på att motverka det minskande intresset bland unga för yrken inom hela livsmedelskedjan. Regional lyfter fram kommittén Nordiska Atlantsamarbetet (NORA) och dess arbete med att integrera barn- och ungdomsperspektivet i arbetet. Ett särskilt fokus uppges ha legat på ungas roll i utvecklingen av den nordatlantiska matsektorn, bland annat genom den uppmärksammade kocktävlingen [Arctic Young Chef](#). NORA arrangerade också en

ungdomskonferens i anslutning till Generation Barents, där unga från regionen deltog i diskussioner och besökte start-ups och entreprenörer i Nordnorge. NORA uppges också löpande prioritera projekt med potential att stärka ungas engagemang i lokalsamhällen, grön omställning eller innovation.

Social och hälsa (MR-S) beskriver hur de arbetar målinriktat med att inkludera ett barn- och ungdomsperspektiv i arbetet genom flera omfattande insatser och projekt.

Under svenska ordförandeskapet 2024 lyftes barn och ungas hälsa och välmående i förhållande till skärmtid och digital medieanvändning. Vid ministermötet i april presenterades forskning kring den digitala medieanvändningens konsekvenser för barn och unga, och ministrarna beslutade att Norden behöver kraftsamla för att agera gemensamt. Tematiken diskuterades vid den nordiska folkhälsokonferensen i maj 2024, och nordiskt myndighetssamarbete kring nationella riktlinjer för barn och ungas digitala medieanvändning har främjats. Nordens välfärdscenter (NVC) har fått i uppdrag att genomföra projektet [Nordiskt samarbete om tryggare digital demokrati för barn och unga](#) under 2024–2026, vilket ska resultera i gemensamma nordiska rekommendationer.

Under det svenska ordförandeskapet genomfördes även ett tvärssektoriellt ministermöte i mars 2024, där social- och justitieministrar fokuserade på att stärka samarbetet för att motverka ungdomskriminalitet och stödja utsatta grupper genom tidiga insatser och förebyggande arbete.

Det tvärssektoriella projektet [Coronapandemins konsekvenser: Barn och ungas rätt till att bli hörda](#) genomförs av NVC med en expertgrupp bestående av unga som definierat projektets arbetsområden. Fyra rapporter har publicerats med bidrag från barn och unga, och projektet avslutas 2025 med en slutkonferens och ytterligare rapporter om elevråd, barnombud och delaktighet på fritiden.

Sektorn fortsätter arbetet i [det nordiska nätverket för barnets första tusen dagar](#) där experter från social-, hälso-, utbildnings-, arbetsmarknads-, kultur- och förskolesektorerna samarbetar för att främja säkra och hälsosamma uppväxtvillkor under barnets första tre levnadsår.

På rekommendation från Nordiska rådet beslutade sektorn 2023 att stödja ett projekt om barn och unga som växer upp i familjer med varaktigt låga inkomster, med målet att Norden ska bli världens bästa plats att växa upp på.

Slutligen har funktionshinderområdet utarbetat ett nytt arbetsprogram för 2023–2027 som syftar till att stärka barn- och ungdomsperspektivet i nordiskt samarbete kring funktionshinderfrågor. Programmet ska arrangera årliga expertmöten med representanter från intresseorganisationer för unga med funktionsnedsättning och utveckla nya metoder för att säkerställa ett barn- och ungdomsperspektiv i vuxnas beslut och strukturer.

Utbildning och forskning (MR-U) beskriver hur både samarbetsprogrammet och arbetsplanen för MR-U genomsyras av barn- och ungdomsperspektivet. Nordplus lyfts fram som exempel på ett program med tydligt fokus på målgrupperna barn och unga. Nordplus ska prioritera programaktiviteter som stöder och främjar samarbete inom utbildningsområdet mellan de deltagande länderna och som därmed syftar till att skapa, utveckla och sprida resultat som är av intresse för de deltagande länderna.

Foto Oddleiv Apneseth/Norden.org. Hülya Ehres/Norden.org.. Yadid Levy/Norden.org.

Exempel på initiativ för, med och av barn och unga

Sektorerna har också ombetts att ge belysande exempel på aktiviteter, projekt eller insatser som har gjorts **för, med** eller **av barn och unga** under 2024–2025. Nedan återges några av exemplen:

För barn och unga

Arbetsliv (MR-A) beskriver att de under 2025 utlyst [projektmedel med särskilt fokus på att främja ungas vuxnas psykosociala arbetsmiljö](#).

Hållbar utveckling (MR-SAM) lyfter fram [Demos](#) – ett stödprogram för civilsamhället där det finns möjlighet för barn och unga att söka medel (projektledare NKK).

Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) anger att barn och unga är en särskilt prioriterad målgrupp i flera av de projekt de bidragit till under perioden, bland annat [Hedersrelaterat våld i Norden](#) och [Nordiskt kunskapsunderlag om ekonomisk utsatthet](#).

Justitie (MR-JUST) nämner den arbetsgrupp som bildats och som har fokus på människohandel med barn.

Kultur (MR-K) lyfter fram projektet [Kulturkraft](#) som drivits av Nordens institut på Åland. De har fokuserat på åländska och nordiska kulturer i skolorna och ledde till att över 4 000 elever fick ta del av kulturerfarenheter.

Utbildning och forskning (MR-U) redovisar flera omfattande initiativ riktade till barn och unga. Nordplus Junior är ett exempel. Under 2024 beviljades exempelvis över 6 000 personer stöd för utbyten. Av dessa var 69 % barn och unga. Sektorerna lyfter också fram projektet [Futureproofing VET in the Nordics](#) som engagerat nordiska unga i diskussioner om yrkesutbildning. Ytterligare ett exempel är

projektet [Utbildning för unga i Nordens](#) landsbygder som belyser utbildningens roll för att behålla unga i landsbygdsområden.

Sektorn beslutade också i 2024 att finansiera en vidareutveckling av den nordiska databasen på förskoleområde, så att den täcker samtliga nordiska länder. Databasen riktar sig särskilt till studenter inom pedagogik, yrkesverksamma och lärare på utbildnings-program.

Med barn och unga

Digitalisering (MR-Digital) beskriver hur tankesmedjan [Cyberbride Forum – the Nordic Baltic Think Tank](#) har inkluderat unga i åldern 18–22 år som medlemmar, för att säkra att ungas perspektiv integreras i samtal om cybersäkerhet och digitala samhällsutmaningar. Fokus har legat på ungas tillgång till utbildning och skydd inom informationssäkerhet.

Fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS) lyfter fram hur Nordic Forest Research (SNS) under året fortsatt fokusera på frågan om bioekonomi. SNS beskriver exempelvis i sin årsrapport för 2024 hur de lagt särskilt fokus på unga och studenter, bland annat ett pilotprojekt om AI-hackathons, studiebesök på digitala testbäddar från Nordic Testbed Network (NTN) och ett projekt som belyser utmaningarna för unga entreprenörer inom bioekonomisektorn.

Hållbar utveckling (MR-SAM) beskriver hur de stödjer Landsrådet för Norges ungdomsorganisationer (LNU) att koordinera det nordiska ungdomsnätverk för hållbar utveckling.

Jämställdhet och LGBTI (MR-JÄM) beskriver det strategiskt utbytet som skett med nordiska ungdomsdelegerade vid FN:s kvinnokommissions samling samt samarbete med NORDBUK och ungdomsnätverk inom familjeplaneringsorganisationer.

Kultur (MR-K) uppger att Nordens hus på Färöarna höll en barnkonferens i januari 2025 för att ge barn och unga aktiv röst i utformningen av Färöarnas första barnlag.

Näring, energi och regional (MR-TILLVÄXT) lyfter fram Baltic Carbon Forum 2025, där en hel dag avsatts för en workshop med unga och studenter. De nämner också ett arrangemang vid Arendalsveckan 2025 där barn och unga deltar i en tävling mot vuxna experter om utvecklingen av framtidens hållbara energisamhälle.

Utbildning och forskning (MR-U) lyfter fram de aktiviteter som skett under Sveriges ordförandeskap 2024 med fokus på demokrati, sammanhållning och tillit inom utbildningssektorn. Bland annat anordnades en konferens i november med fokus på demokratistärkande insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism och demokratisk. Elevorganisationerna från Norden var särskilt inbjudna vilket gav ett stort mervärde för konferensens deltagare samt för organisationerna

själva då de hade möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter. Därtill var skolor från hela Norden inbjudna att presentera (för varandra och övriga deltagare) sitt arbete med demokrati på skolorna. där elevorganisationer från Norden var särskilt inbjudna. Ett nytt mandat för DIS-nätverket 2025–2027 inkluderar medlemmar från NORDBUK med större fokus på ungdomsfrågor.

Under Islands ordförandeskapsår 2023 var det stark fokus på barn och unga. Ett sammanhängande projekt ordnades, som kulminerade i en nordisk ungdomsmånad i november 2023, där barn och unga fick tillfälle att diskutera många teman bland annat demokrati, inklusion, språk, arbetsmarknad och hälsa. Evenemanget var tvärssektoriellt. Huvudmålgruppen var unga i åldern 13–25 år från de nordiska länderna och huvudmålet var att öka samhörighet och samarbete samt att skapa en aktiv virtuell online plattform utan gränser för de unga i de nordiska länderna.

I slutet av november ordnades en konferens, var unga från alla nordiska länder deltog. Unga, både från Samfés ungdomsråd och från de nordiska ländernas partners var involverade i förberedelserna och genomförelsen av projektet.

Av barn och unga

Kultur lyfter fram Volt, ett kultur- och språkprogram för barn och unga upp till 25 år som stöder projekt skapade av barn och unga inom konstnärlig kultur. Programmet, som startade 2017 och blev permanent 2025, har en beslutsfattande expertgrupp där två av fyra medlemmar är unga mellan 20–30 år.

Foto Yadid Levy/Norden.org. Hülya Ehres/Norden.org. Oddleiv Apneseth/Norden.org.

Barn och ungas representation

Sektorerna har också fått svara på om det har beslutande eller grupper där ungdomar varit direkt eller indirekt representerade i arbetet. Här svarar en majoritet av sektorerna att sådana grupper finns.

Inom sektorn fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk (MR-FJLS)

sitter exempelvis fortsatt en ungdomsrepresentant med i styrgruppen för SNS.

Kultur (MR-K) har ungdomsrepresentanter som sakkunniga inom Volt – kultur- och språkprogrammet för barn och unga. En ungdomsorganisation (Danish Youth Council, DUF) fördelar de bidrag som **Miljö och klimat (MR-K)** ger genom The Nordic Youth Fund for Climate and Biodiversity.

Foto Laura Karlin/Norden.org. Laura Karlin/Norden.org. Laura Karlin/Norden.org.

NORDBUK:s arbete under perioden

Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) är Nordiska ministerrådets rådgivande och samordnande organ i nordiska och internationella barn- och ungdomspolitiska frågor. Kommittén ska stödja ministerråden i att arbeta utifrån ett barnrätts- och ungdomsperspektiv samt främja tvärsektoriell samverkan inom Nordiska ministerrådet i frågor som rör barn och unga. I följande kapitel beskrivs NORDBUK:s arbete under perioden 2024–2025.

Foto Laura Karlin/Norden.org.

Ungas delaktighet och demokratiska fostran

NORDBUK har ett starkt fokus på att stödja projekt som innebär meningsfull delaktighet för barn och unga. Det handlar till exempel om projekt som arrangeras av och för barn och unga, eller projekt som syftar till att främja demokratiförståelse och kunskap om barnets rättigheter bland barn och unga i Norden. Meningsfull delaktighet förutsätter att beslutsfattare och organisationer – inklusive Nordiska ministerrådet – lyssnar till och agerar utifrån lärdomar, resultat och rekommendationer från projekten.

- **Stöd till civilsamhället med barn och unga som målgrupp:** [Norden 0–30](#) är NORDBUK:s direkta stödprogram där barn och unga själva kan ansöka om stöd till nordiska projekt. Programmet har under flera år tilldelats den största delen av NORDBUK:s årliga budget. Syftet är att stödja och stärka ungas egen organisering, inflytande och deltagande genom projekt med kreativa idéer inom kultur, samhällsfrågor och/eller politik.
- **Ungas val:** NORDBUK lyfter fram skolval, vilket är en prioritet för det finska ordförandeskapet 2025. Initiativet [Ungas val](#) syftar till att stärka nordiska unga genom skolval och demokratisk utbildning. Unga representerar både dagens och framtidens generationer, och det är viktigt att deras röster hörs i beslutsprocesser för att garantera demokratins och de nordiska värdenas fortlevnad.
- **Nordic Baltic Youth Summit 2024 och 2025:** NORDBUK har medverkat till att genomföra [Nordic Baltic Youth Summit](#) både 2024 i Litauen och 2025 i Finland. Omkring 250 deltagare från de nordisk-baltiska länderna deltog i evenemanget som innehöll workshops, konferens och antagande av politiska rekommendationer. Flera av rekommendationerna har integrerats i ministerrådets fortsatta politiska arbete.
- **Ungetinget 2025:** Ungetinget genomförs igen 2025 i Danmark, efter tidigare upplagor i Runö, Sverige (2022), och Sørmarka, Norge (2023). Ungetinget 2025 kommer att samla 100 unga från hela Norden till ett intensivt seminarium där de genom erfarenhetsutbyte, gemenskap och kapacitetssuppleering får verktyg att delta aktivt i demokratin och i framtida nordiskt samarbete. Målet är att stärka gemenskapen bland unga, främja partnerskap mellan ungdomsorganisationer och öka förståelsen för nordisk kultur, språk och värderingar.
- **Hållbar livsstil – av och för unga:** NORDBUK har varit med och finansierat ungdomsprojektet [Youth for Sustainable Living](#) inom det tvärssektoriella programmet Sustainable Lifestyles in the Nordic. En rapport på temat [Climate, Youth and Gender – Inclusion strategies for Nordic Youth Movements](#) publicerades under 2024. Under aktuell period har också en

kampanj om hållbart mode i samarbete med influencers genomförts. Projektet har även stärkt fokus på hållbara livsstilar och bidragit till ungdomsnätverkets deltagande i exempelvis ReGeneration-veckan på Åland.

- **Erfarenhetsutbyte mellan nationella ungdomsråd:** NORDBUK har även stöttat nordiska ungdomsorganisationer i att stärka sitt erfarenhetsutbyte i syfte att främja lärande, sprida information och inspirera. Målet är att stärka förvaltningspraxis och effektivisera handläggning och stödformer.

Barn och ungas välbefinnande

Barn och ungas välbefinnande är ett genomgående tema i många av NORDBUK:s projekt och omfattar olika aspekter av "trivsel". Det gäller även flera av de ungas egna projekt som nämndes ovan och som innehåller workshops och teman som ensamhet, utanförskap, jämställdhet, klimatutmaningar och att växa upp i en osäker värld.

- **Ungas perspektiv på psykisk hälsa:** Under det svenska ordförandeskapet 2024 beslutade NORDBUK att lyfta frågan om ungas psykiska hälsa genom stöd till projektet *Nordic Youth Perspective (NYP) on Mental Wellbeing*. Unga hade en central roll i projektet – både i de förberedande workshoppar och under konferensen där nordiska ungdomar, experter och beslutsfattare samlades för att hitta lösningar på ett gemensamt problem.
<https://www.mucf.se/NYP>
- **Pushing for Progress – unga för jämställdhet och lika rättigheter:** NORDBUK har beslutat att ansluta sig till det treåriga programmet [Pushing for Progress](#), som är förankrat hos Nordiska ministerrådet för jämställdhet (MR-JÄM). Programmet pågår 2025–2027 och syftar till att möta det växande globala motståndet mot jämställdhet och lika rättigheter. NORDBUK stödjer programmet via civilsamhällesorganisationerna Sex & Samfund och RFSU, som bidrar med parallella ungdomsspår där ungdomsperspektiv och teman kring jämställdhet står i fokus.
- **Youth, Peace and Security:** Som en följd av en rekommendation från Nordic Baltic Youth Summit 2024, och en prioritering under det finska ordförandeskapet 2025, har NORDBUK valt att fokusera på unga och beredskap. Ett nytt projektförslag syftar till att stärka nätverket av nordisk-baltiska ungdomar genom att samskapa och finna lösningar på utmaningar inom civilt försvar, samhällssäkerhet och främjande av motståndskraft i en osäker värld.

Mainstreaming och tvärsektoriellt samarbete i nordisk politik

- **IMPOLICY-projektet:** NORDBUK har stött IMPOLICY-projektet, som syftar till att implementera Nordiska ministerrådets policy för hållbar utveckling. Projektet innefattar en integrering av ett jämställdhets- samt barn- och ungdomsperspektiv och bidrar till handlingsplanen för *Vår vision 2030*. IMPOLICY var en tvärsektoriell satsning som 2024 integrerades och ersattes av ett övergripande mål- och resultatstyrningssystem (RBM), som omfattar alla program och projekt inom Nordiska ministerrådet.
- **Nordiskt nätverk för demokrati, inkludering och samhörighet (DIS-nätverket)**
NORDBUK har beslutat att engagera sig i DIS-nätverket, och deltar från och med 2025 med representanter för barn- och ungdomsområdet. DIS-nätverket arbetar för att stärka demokratiska kompetenser, motverka rasism och exkludering samt bygga tillit och gemenskaper. Nätverket fungerar under MR-U/EK-U, som har uppdaterat sitt mandat och bjudit in NORDBUK till att delta, då ämnena är mycket relevanta för NORDBUK:s uppdrag.

Foto Mads Schmidt Rasmussen/Norden.org. Laura Karlin/Norden.org. Yadid Levy/Norden.org.

Slutsatser

Resultatet från denna redogörelse för 2024–2025 bekräftar att de centrala slutsatserna från föregående redogörelser fortsatt består. Barn och unga förblir en prioriterad målgrupp i Nordiska ministerrådets arbete. De allra flesta sektorer och områden har analyserat och kan fortsatt exemplifiera hur deras frågor berör barn och unga.

Arbetet med att integrera ett barnrätts- och ungdomsperspektiv förblir vanligast i planering och genomförandet av aktiviteter samt i formulering av samarbetsprogram och styrdokument. Samtliga sektorer med särskilt ansvar för strategins genomförande har integrerat perspektivet i många av de samarbetsprogram som utarbetats sedan förra redogörelsen.

Det är också fortsatt tydligt, att ambitionerna mellan de olika sektorerna varierar, både när det handlar om integrering av perspektivet men också när det kommer till att lämna underlag för redogörelsen. Det framstår som att barnrätts- och ungdomsperspektivet håller på att etableras som centralt i många delar av Nordiska ministerrådets arbete. Samtidigt är det tydligt att det finns processer och sektorer där perspektivet inte är lika etablerat. En viktig fråga framåt blir exempelvis vikten av att säkerställa omhändertagande av de inspel som barn och unga kommer med samt återkoppling rörande resultat och beslut.

Språkversioner

[Isländsk version \(pdf\)](#) →

[Finsk version \(pdf\)](#) →

Om den här publikationen

Redogörelse för Nordiska ministerrådets arbete med barn och unga

Ida Thomson

PolitikNord 2025:726

ISBN 978-92-893-8375-2 (PDF)

ISBN 978-92-893-8376-9 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politknord2025-726>

© Nordiska ministerrådet 2025

Publicerad: Oktober 2025

Nordiska ministerrådet

Nordiska ministerrådet är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Samarbetet omfattar Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Norge, Sverige och Åland.

År 2019 antog de nordiska statsministrarna en gemensam vision om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. Nordiska ministerrådet ska stöda denna vision genom att samarbeta för ett grönt, konkurrenskraftigt och socialt hållbart Norden.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/sv/publikationer